

**VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2023 METŲ ATASKAITOS
PATVIRTINIMO**

2024 m. kovo d. Nr. V-
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo 35¹¹ straipsniu ir atsižvelgdama į Pensijų anuitetų fondo tarybos išvadą dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 metų ataskaitos patvirtinimo (2024 m. kovo 26 d. posėdžio protokolas Nr. PAFPE-3),

1. Tvirtinu pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 metų ataskaitą (pridedama).
2. Įpareigoju:
 - 2.1. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) Klientų aptarnavimo valdymo skyrių šį įsakymą paskelbti Fondo valdybos interneto svetainėje;
 - 2.2. Fondo valdybos Pensijų anuitetų skyrių šį įsakymą paskelbti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų intraneto svetainėje;
 - 2.3. Fondo valdybos Dokumentų tvarkymo skyrių šį įsakymą išsiųsti Fondo valdybos direktoriaus pavaduotojams, Fondo valdybos skyriams ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams.

Direktorius

Kęstutis Čereška

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2023 METAIS ATASKAITA

I. Įžanga

Ataskaitiniu laikotarpiu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) sėkmingai vykdė pensijų anuitetų mokėtojo veiklą. 2023 metais pensijų anuitetą įsigijo 877 asmenys už bendrą 13.028,8 tūkst. eurų sumą. Populiariausias pensijų anuitetas kaip ir ankstesniais metais buvo standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, jį įsigijo 68 proc. pensijų anuitetų gavėjų. Detalesnė pensijų anuitetų statistika pateikta II skyriuje.

Vystydama pensijų anuitetų mokėjimo veiklą VSDF valdyba, kartu su Pensijų anuitetų fondo taryba (toliau – Taryba), parengė 13 teisės aktų ir jų pakeitimų, detalizuojančių pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir Pensijų anuitetų fondo (toliau – PAF) turto valdymą. Šiuos teisės aktus patvirtinantys ir kiti VSDF valdybos direktoriaus įsakymai, susiję su pensijų anuitetų mokėjimo veikla (**Lentelė 1**), yra viešai skelbiami tinklapyje www.sodra.lt/lt/situacijos/pensiju-anuitetu-mokejimas.

Lentelė 1. 2023 m. VSDF valdybos direktoriaus įsakymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos

Reg. Nr.	Registravimo data	Dokumento pavadinimas
V-27	2023-01-19	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. V-235 „Dėl Pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo
V-111	2023-03-24	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2022 metų ataskaitos patvirtinimo
V-115	2023-03-28	Dėl Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2022 metų ataskaitos patvirtinimo
V-118	2023-03-30	Dėl Pensijų anuitetų fondo padėties atkūrimo plano vykdymo ataskaitos 2022-12-31 patvirtinimo
V-183	2023-05-25	Dėl Pensijų anuitetų fondo padėties atkūrimo plano vykdymo ataskaitos 2023-03-31 patvirtinimo
V-199	2023-05-30	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. V-427 „Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos patvirtinimo“ pakeitimo
V-219	2023-06-08	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2022 m. balandžio 4 d. įsakymo Nr. V-131 „Dėl Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo
V-260	2023-06-27	Dėl Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo

Reg. Nr.	Registravimo data	Dokumento pavadinimas
V-337	2023-08-24	Dėl Pensijų anuitetų fondo padėties atkūrimo plano vykdymo ataskaitos 2023-06-30 patvirtinimo
V-506	2023-12-20	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. V-729 „Dėl Pensijų anuitetų veiklos rizikos valdymo politikos ir strategijos patvirtinimo“ pakeitimo
V-513	2023-12-21	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plano 2024 metams patvirtinimo
V-521	2023-12-22	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. V-232 „Dėl Pensijų anuiteto dydžio apskaičiavimo metodikos pagal kiekvieną pensijų anuitetų rūšį patvirtinimo“ pakeitimo
V-527	2023-12-28	Dėl valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-371 „Dėl Pensijų anuitetų fondo apskaitos politikos patvirtinimo“ pakeitimo

2023 metams patvirtintas PAF biudžetas įvykdytas (**lentelė 2**). Pajamų gauta 88,6 proc. planuotų, nes dėl neigiamų investavimo rezultatų pensijų fonduose sumažėjo pensijų fondų dalyvių turtas, atitinkamai sumažėjo ir potencialių pensijų anuitetų gavėjų skaičius. Tačiau PAF išlaidos buvo mažesnės dėka 21 proc. mažesnių valdymo ir administravimo išlaidų, todėl reikėjo mažiau skolintis iš valstybės. Daugiau informacijos apie finansinius rezultatus pateikta V skyriuje.

Lentelė 2. Pensijų anuitetų fondo biudžeto vykdymas 2023 metais, tūkst. Eur

Rodikliai	2023			Faktas		
	planas	faktas	skirtumas, proc.	2022	2021	2020*
Įmokos už pensijų anuitetus	14.561,6	12.907,35	-11,4%	12.666,0	10.361,7	3.214,8
Vienkartiniai atskaitymai pensijų anuitetų mokėtojui (nuo įmokų)	364,0	322,68	-11,4%	316,7	259,0	80,4
Valdymo ir administravimo išlaidos	537,1	424,36	-21,0%	374,85	315,7	108,0
Pensijų anuitetų išmokos	1.788,7	1.717,67	-4,0%	1032,14	380,4	45,6
Gautos paskolos iš viso	392,6	344,1	-12,0%	244,1	136,1	30,0
<i>iš jų naujos</i>	<i>148,5</i>	<i>100,0</i>	<i>-33%</i>	<i>108,0</i>	<i>106,1</i>	<i>30,0</i>

* veikla pradėta 2020 m. liepos 1 d.

Atsižvelgus į Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plane 2023 metams numatytas priemones, viešinant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir šviečiant visuomenę surengta bendra spaudos konferencija su LIPFA ir Lietuvos banku apie metinius rezultatus, taip pat spaudos konferencija, kurioje pristatytas sprendimas dėl ankstesniais metais uždirbto pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams. Pensijų anuitetų mokėtojo specialistai dalyvavo diskusijose, skaitė pranešimus viešuose renginiuose ir dalyvavo visuomenės finansinio raštingumo edukacijoje. Paskutinį metų ketvirtį kas mėnesį buvo publikuoti edukaciniai pranešimai „Sodros“ socialiniuose tinkluose Facebook ir LinkedIn.

Pensijų anuitetų mokėtojas daug dėmesio skiria potencialių ir esamų pensijų anuitetų gavėjų informavimui bei pensijų anuitetų įsigijimo proceso gerinimui. Reguliariai analizuojami naujų pensijų anuitetų gavėjų atsiliepimai apie pensijų anuitetų įsigijimo procesą ir kitų Sodros klientų paklausimai pensijų anuitetų tema, kad būtų galima įvertinti pensijų anuitetų įsigijimo proceso sklandumą ir jį tobulinti, pateiktos informacijos kokybę ir išsamumą. 2023 m. naujovė – nuo metų vidurio pensijų fondų dalyviams, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus liko keli mėnesiai, pradėtos siųsti žinutės į asmeninę Sodros paskyrą gyventojui, primenant apie pensijų kaupimo nutraukimo galimybę, pensijų išmokų rūšis ir procesą, kaip įsigyti pensijų anuitetą.

Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 m. plane visų numatytų priemonių ir uždavinių, skirtų pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginių tikslų įgyvendinimui, suvestinė ir įvykdymo būseną pateikta šios ataskaitos priede.

II. Pensijų anuitetai

Pensijų anuitetą privalo įsigyti tie II pensijų pakopos dalyviai, kurie yra ne jaunesni nei nustatytas senatvės pensijos amžius arba jiems paskirta išankstinė senatvės pensija ir kurie II pensijos pakopos sąskaitoje turi sukaupę ne mažesnę sumą nei nustatyta minimali suma anuitetui įsigyti. Iki 2023 metų pradžios ši suma buvo 10 000 eurų, o nuo 2023 sausio 1 dienos yra 10 807 eurai. Tačiau net ir visas išvardintas sąlygas atitinkantis dalyvis gali nuspręsti atidėti pensijų anuiteto įsigijimą vėlesniam laikui ir toliau kaupti II pakopos pensijų fonde.

Nuo pat veiklos pradžios pensijų anuitetų mokėtojas siūlo tris pensijų anuitetų produktus (rūšis), kurių savybės palygintos 3 lentelėje.

Lentelė 3. Siūlomi pensijų anuitetai ir jų savybės

	Pensijų anuiteto rūšis		
	Standartinis	Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtasis
Pensijų fonde sukaupto turto dalis, už kurią įsigijamas pensijų anuitetas, proc.	100%		Priklauso nuo amžiaus (11% - 99%)*
Pensijų anuiteto mokėjimo pradžia	Prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo PKB diena		85-ojo gimtadienio diena
Paveldėjimo galimybė	Nėra	Iki 80-ojo pensijų anuitetų gavėjo (toliau – anuitantas) gimtadienio	Pradėjus mokėti pensijų anuitetą – nėra. Atidėjimo laikotarpiu paveldima pensijų kaupimo bendrovės (toliau – PKB) neišmokėta sukaupto turto dalis

* 65-į metų asmeniui - 15,44% nuo Pensijų fonde sukaupto turto

2023 metais anuitetus įsigijo 877 asmenys, kiek mažiau nei 2022 metais, kai anuitetus įsigijo 965 asmenys (**Lentelė 4**). Tai lėmė kelios priežastys: padidėjusi (lyginant su laikotarpiu iki 2023 metų sausio 1 dienos) minimali suma pensijų anuitetui įsigyti; per 2022 metų finansų rinkos nuosmukį sumažėjusi pensijų kaupimo dalyvių turto vertė.

Lentelė 4. Naujai įsigytų pensijų anuitetų dinamika 2020 – 2023 metais

Pensijų anuiteto rūšis	Per 2020 metų II pusmetį	Per 2021-uosius	Per 2022-uosius	Per 2023-uosius
Standartinis (ST)	52	150	193	218
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	155	509	674	593
Atidėtasis (AT)	32	95	98	66
Iš viso:	239	754	965	877

Per 2023-uosius mirė 14 anuitantų, taigi 2023 12 31 galiojo 2806 anuitetų sutartys (**Lentelė 5**).

Lentelė 5. Anuitantų skaičiaus kitimas per 2023 metus

Pensijų anuiteto rūšis	Anuitantų skaičius 2022 12 31 dieną	Nauji anuitetai per 2023-uosius	Anuitantų mirtys per 2023-uosius	Anuitantų skaičius 2023 12 31 dieną
Standartinis (ST)	392	218	3	607
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	1329	593	11	1911
Atidėtas (AT)	222	66	0	288
Iš viso:	1943	877	14	2806

Per 2023 metus 15 asmenų atsisakė įsigyti pensijų anuitetą po to, kai jiems buvo išsiųstas sprendimas dėl pensijų anuiteto mokėjimo (tokie atvejai nėra įtraukiami į naujai įsigytų anuitetų statistiką). Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad atsisakymas įsigyti pensijų anuitetą nereiškia, kad asmuo pensijų anuiteto atsisako visam laikui. Dažniausiai tokį sprendimą lemia tai, kad asmuo nutarė įsigyti kitos rūšies pensijų anuitetą. Net 10 asmenų, 2023-aisiais atsisakė įsigyti pensijų anuitetą, kiek vėliau įsigijo kitos rūšies pensijų anuitetą, dažniausiai standartinį su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu. Vienas anuitantų, 2023 metais įsigijusių anuitetą, buvo pageidavęs tokios pačios rūšies anuitetą įsigyti prieš metus, 2022-aisiais, tačiau tuomet įsigyti pensijų anuitetą atsisakė.

Anuitantai dažniausiai rinkosi standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, rečiausiai – atidėtąjį pensijų anuitetą (**Lentelė 6**). Atskirai vyrų ir moterų pasirinkimų pasiskirstymas yra panašus.

Lentelė 6. Anuitantų pasiskirstymas pagal pensijų anuiteto rūšį 2023 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Naujai įsigyti anuitetai per 2023 metus	Naujų anuitetų dalis, proc.	Anuitantų skaičius 2023 12 31 dieną	Anuitantų dalis, proc.
Standartinis (ST)	218	25%	607	22%
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	593	68%	1911	68%
Atidėtas (AT)	66	8%	288	10%
Iš viso:	877	100%	2806	100%

Didesnę dalį (kiek daugiau nei 60 procentų) pensijų anuitetų gavėjų sudaro vyrai (**Lentelė 7**).

Lentelė 7. Anuitantų pasiskirstymas pagal lytį 2023 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto gavėjo lytis	Naujai įsigyti anuitetai per 2023 metus	Naujų anuitetų dalis, proc.	Anuitantų skaičius 2023 12 31 dieną	Anuitantų dalis, proc.
Vyrai	531	61%	1720	61%
Moterys	346	39%	1086	39%
Viso:	877	100%	2806	100%

II pensijų kaupimo pakopos dalyviai 2023 metais kaupimui galėjo rinktis vieną iš šešių pensijų kaupimo bendrovių (toliau – PKB): Allianz Lietuva gyvybės draudimas UAB¹ (toliau – Allianz), Goindex, UAB (toliau – Goindex), Luminor investicijų valdymas, UAB (toliau – Luminor), SB Asset Management², UAB (toliau – SB Asset), UAB „SEB investicijų valdymas“ (toliau – SEB); „Swedbank investicijų valdymas“, UAB (toliau – SWBK). Maždaug po trečdalį anuitantų, bent jau pensijų anuiteto įsigijimo metu, kaupė arba SEB, arba SWBK valdomuose II pakopos pensijų fonduose, tuo tarpu tik vienas anuitantas Goindex valdomame fonde, bet ši bendrovė veiklą pradėjo tik 2022 metais (**Lentelė 9**), todėl tikėtina, kad dauguma jų valdomų pensijų fondų dalyvių yra jaunesnio amžiaus.

Analizuojant 2023 metais įsigytų pensijų anuitetų pasiskirstymą pagal rūšį ir pensijų kaupimo bendrovę (**Lentelė 8**), matyti, kad visų pensijų kaupimo bendrovių klientai buvo labiausiai linkę įsigyti standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu laikotarpiu – šią rūšį pasirinko nuo 55% (SB Asset) iki 73% (SEB) pensijų kaupimo bendrovių klientų. „Allianz Lietuva gyvybės draudimas“ pensijų fonduose kaupę dalyviai buvo linkę kur kas dažniau įsigyti atidėtajį pensijų anuitetą. Šią rūšį pasirinko net 28% šios bendrovės klientų, tuo tarpu tarp kitų pensijų kaupimo bendrovių klientų atidėtasias pensijų anuitetas buvo mažiausiai populiarus – jį rinkosi 3% - 7% kitų bendrovių klientų. Panašios tendencijos matyti ir analizuojant visus 2023 metų pabaigoje galiojusius anuitetus (**Lentelė 9**).

Lentelė 8. Pensijų anuitetų pasiskirstymas pagal rūšį ir PKB (per 2023 metus įsigyti pensijų anuitetai)

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų kaupimo bendrovė						Iš viso:	Iš viso, proc.
	Allianz	Goindex	Luminor	SB Asset	SEB	SWBK		
ST	20	0	31	34	66	67	218	25%
SGL	68	1	70	48	212	194	593	68%
AT	34	0	6	6	12	8	66	8%
Iš viso:	122	1	107	88	290	269	877	100%
Proc. pagal PKB	14%	0%	12%	10%	33%	31%		
Procentais pagal anuiteto rūšį ir PKB								
ST	16%	-	29%	39%	23%	25%		
SGL	56%	100,0%	65%	55%	73%	72%		
AT	28%	-	6%	7%	4%	3%		

Lentelė 9. Pensijų anuitetų pasiskirstymas pagal rūšį ir PKB (2023 12 31 dieną galiojantys pensijų anuitetai)

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų kaupimo bendrovė						Iš viso:	Iš viso, proc.
	Allianz	Goindex	Luminor	SB Asset	SEB	SWBK		
ST	60	0	92	70	177	208	607	22%
SGL	211	1	183	188	691	637	1911	68%
AT	161	0	16	25	56	30	288	10%
Iš viso:	432	1	291	283	924	875	2806	100%
Proc. pagal PKB	15%	0%	10%	10%	33%	31%		
Procentais pagal anuiteto rūšį ir PKB								
ST	14%	-	32%	25%	19%	24%		
SGL	49%	100,0%	63%	66%	75%	73%		
AT	37%	-	5%	9%	6%	3%		

¹ Iki 2022 06 01 - UAGDPB „Aviva Lietuva“

² Iki 2023 12 01 - INVL Asset management, UAB

Oficialus pensinis amžius 2023 metais buvo: moterims - 64 metai, vyrams – 64 metai ir 6 mėnesiai. Daugiau nei pusė anuitantų (60 procentų, **Lentelė 10**), įsigijusių pensijų anuitetus 2023 metais, dėl pensijų anuiteto įsigijimo kreipėsi arba oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesį arba vienu mėnesiu vėliau. Apie 6 procentai anuitantų buvo jaunesni nei oficialus pensinis amžius, tačiau verta pažymėti, kad jaunesni asmenys gali kreiptis dėl pensijų anuiteto įsigijimo tik tuo atveju, jei jiems jau paskirta išankstinė senatvės pensija. Du jauniausi anuitantai buvo 60 metų ir 2 mėnesių amžiaus vyras ir moteris, vyriausias – 76 metų ir 4 mėnesių amžiaus vyras.

Lentelė 10. Anuitantų, įsigijusių pensijų anuitetus per 2023 metus, pasiskirstymas pagal amžių pensijų anuiteto įsigijimo metu

Amžius anuiteto įsigijimo metu	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
Oficialaus pensinio amžiaus arba 1 mėnesiu vyresni	527	60%
Vyresni daugiau nei 1 mėnesiu	299	34%
Jaunesni	51	6%
Iš viso:	877	100%

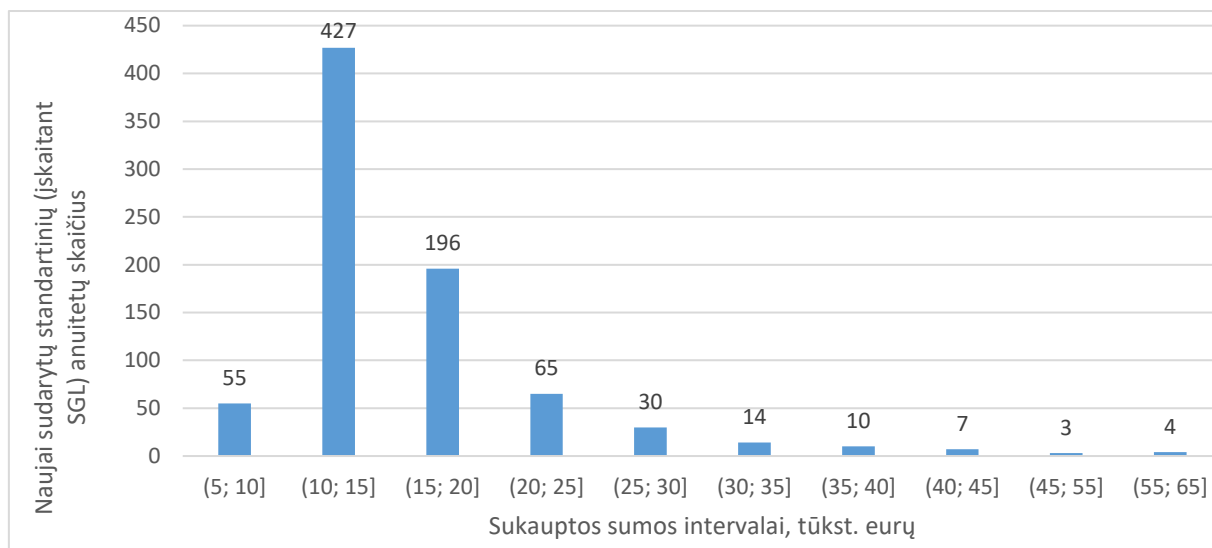
Pensijų anuitetų mokėtojo atlikti skaičiavimai rodo, kad 2023-iasiais metais apie 45 proc. pensijų kaupimo dalyvių, kuriems atsirado prievolė įsigyti pensijų anuitetą, t.y. jie buvo sukaupę ne mažiau kaip 10 807 eurus, priėmė sprendimą įsigyti pensijų anuitetą oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesį arba 1 mėnesiu vėliau. Tačiau verta pažymėti, kad nėra paprasta įvertinti, kokia dalis pensijų kaupimo dalyvių įgis / įgijo prievolę įsigyti pensijų anuitetą, nes sukaupta suma kiekvieną dieną kinta. Kadangi dauguma potencialių anuitantų būna sukaupę sumas iki 15 tūkstančių eurų, dėl atsitiktinių svyravimų finansų rinkose nemaža jų dalis vieną dieną gali patekti į kategoriją, kai pensijų anuiteto įsigijimas privalomas, o kitą dieną į šią kategoriją jau nebepatekti.

Pensijų anuiteto dydis priklauso nuo šių individualių veiksnių³: pensijų anuiteto rūšies pasirinkimo, amžiaus pensijų anuiteto įsigijimo dieną ir sukauptos sumos dydžio. Kadangi už atidėtąjį pensijų anuitetą sumokama tik dalis pensijų fonde sukauptos sumos, verta atskirai panagrinėti už standartinį pensijų anuitetą (įskaitant standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) sumokėtas vienkartinės įmokas (**Grafikas 1**) ir atskirai sukauptas sumas (ne vienkartinės įmokas, kurios yra kur kas mažesnės), kurias buvo sukaupę dalyviai, įsigiję atidėtąjį pensijų anuitetą (**Grafikas 2**).

Didžioji dalis anuitantų (59%), 2023 metais įsigijusių vieną iš standartinių pensijų anuitetų, pensijų fonduose buvo sukaupę iki 15 tūkst. eurų, o beveik ketvirtadalis (24%) buvo sukaupę nuo 15 iki 20 tūkst. eurų (**Grafikas 1**). Nors pensijų anuitetą įsigyti privaloma (2023 metais), jei sukaupta suma pensijų fonde yra lygi 10 807 eurų arba didesnė, 75 pensijų fondų dalyviai, įsigiję pensijų anuitetą, buvo sukaupę mažiau nei 10807 eurų. Mažiausia sukaupta suma, už kurią 2023 m. dalyvis įsigijo standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, buvo 5 502,99 Eur, o didžiausia (už ją taip pat įsigytas standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) – 64 828,34 Eur.

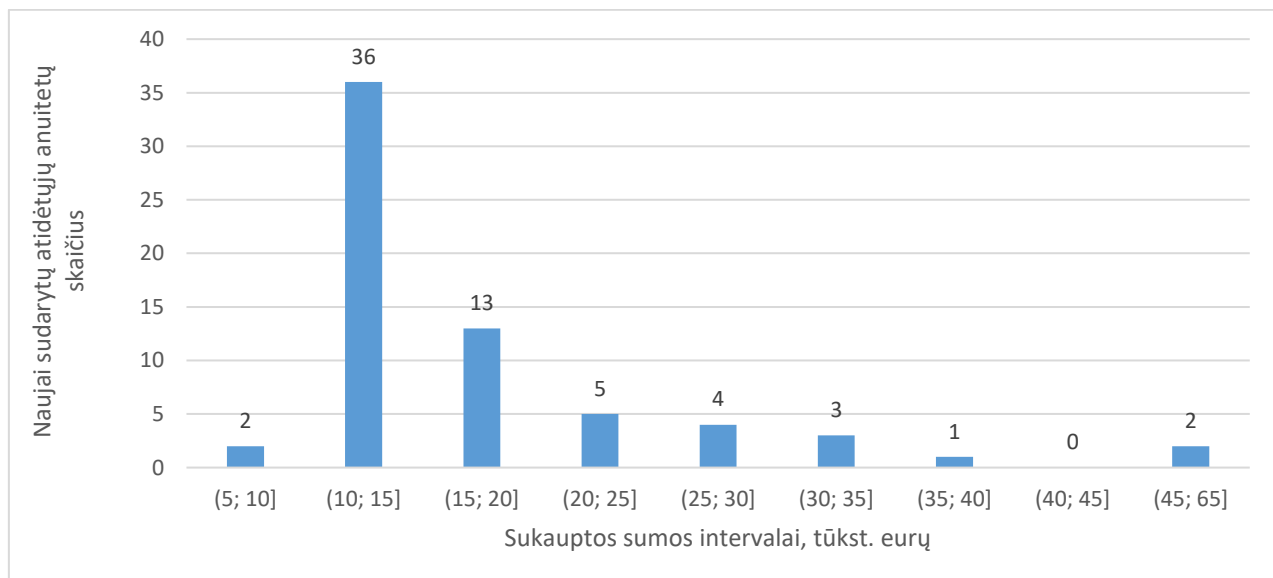
³ Visi kiti veiksniai (demografiniai, administravimo mokestis, garantuota palūkanų norma) yra vienodi visiems

Grafikas 1. 2023 metais įsigytų standartinių (įskaitant standartinius pensijų anuitetus su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų skaičius pagal II pensijų pakopoje sukauptas sumas (tūkst. eurų)

Dauguma anuitantų (58 proc.), kurie įsigijo atidėtąjį pensijų anuitetą, taip pat pensijų fonduose buvo sukaukę iki 15 tūkst. eurų (**Grafikas 2**), o jų vienkartinės įmokos kito nuo 824,80 Eur (sukauptą suma – 6248,53 Eur) iki 2284,94 Eur (sukauptą suma – 14 489,13 Eur). Didžiausia sukauptą suma tarp anuitantų, įsigijusių atidėtąjį pensijų anuitetą, buvo 64729,28 eurų (vienkartinė įmoka – 9748,23 eurų).

Grafikas 2. 2023 metais įsigytų atidėtųjų pensijų anuitetų skaičius pagal II pensijų pakopoje sukauptas sumas (tūkst. eurų)

Per 2023 metus paskirtų pensijų anuitetų (PA) dydžiai kito nuo 19,44 eurų iki 267,17 eurų (**Lentelė 11** ir **Lentelė 12**). Moterims paskirtų pensijų anuitetų vidutiniai dydžiai yra mažesni nei vyrams paskirtų pensijų anuitetų. Tačiau įdomu tai, kad mažiausi anuitetai paskirti taip pat vyrams. Pensijų anuiteto dydis tiek vyrams, tiek moterims apskaičiuojami pagal tas pačias taisykles ir prielaidas, kitaip tariant, jei vyras ir moteris II pakopos pensijų fonde bus sukaukę tokią pačią sumą,

pasirinks tos pačios rūšies pensijų anuitetą ir kreipsis dėl pensijų anuiteto įsigijimo būdami to paties amžiaus, jiems bus paskirti tokio paties dydžio pensijų anuitetai. Skirtumai atsiranda, nes moterys vidutiniškai būna sukaupusios mažesnes sumas ir / ar kreipiasi dėl pensijų anuiteto būdamos jaunesnės nei vyrai. Pažymėtina, kad patys mažiausi standartiniai pensijų anuitetai mokami asmenims, kurių sukauptos sumos kur kas mažesnės nei minimali sukaupta suma (10.807 eurų) privalomam pensijų anuiteto įsigijimui, tad pagal pensijų anuitetų įsigijimo sąlygas šie asmenys neprivalėjo įsigyti pensijų anuiteto.

Lentelė 11. Per 2023 metus įsigytų standartinių pensijų anuitetų (įskaitant standartinius pensijų anuitetus su garantuojamu laikotarpiu) dydžių statistika

	Visi		Moterys		Vyrai	
	Anuitetas	Vienkartinė įmoka / Sukaupta suma	Anuitetas	Vienkartinė įmoka / Sukaupta suma	Anuitetas	Vienkartinė įmoka / Sukaupta suma
Mažiausias PA	22,11 €	5 504,54 €	22,11 €	5 504,54 €	22,46 €	5 590,14 €
Vidutinis PA	66,36 €	-	62,75 €	-	68,68 €	-
PA mediana	57,24 €	-	54,49 €	-	59,31 €	-
Didžiausias PA	267,17 €	60 067,09 €	252,42 €	63 026,07 €	267,17 €	60 067,09 €

Lentelė 12. Per 2023 metus įsigytų atidėtųjų pensijų anuitetų statistika

	Visi			Moterys			Vyrai		
	Anuitetas	Sukaupta suma	Vienkartinė įmoka	Anuitetas	Sukaupta suma	Vienkartinė įmoka	Anuitetas	Sukaupta suma	Vienkartinė įmoka
Mažiausias PA	19,44 €	6 248,53 €	824,80 €	38,63 €	11 368,47 €	1 670,03 €	19,44 €	6 248,53 €	824,80 €
Vidutinis PA	63,53 €	-	-	53,96 €	-	-	71,02 €	-	-
PA mediana	48,66 €	-	-	49,22 €	-	-	48,42 €	-	-
Didžiausias PA	237,56 €	37 192,44 €	12 727,25 €	106,16 €	30 708,93 €	4 606,34 €	237,56 €	37 192,44 €	12 727,25 €

2023-aisiais metais pensijų anuitetai pirmą kartą buvo indeksuoti, t.y. padidinti pensijų anuitetų mokėtojo uždirbto pelno dalimi. Pensijų anuitetai buvo padidinti tiems gavėjams, kurie įsigijo pensijų anuitetą iki 2022-ųjų metų pabaigos ir buvo gyvi 2023 liepos 1 dieną. Pensijų anuiteto padidėjimo procentas priklausė ir nuo individualių veiksnių: anuitanto vienkartinės įmokos, už kurią įsigytas pensijų anuitetas, pensijų anuiteto rūšies, anuitanto amžiaus, laikotarpio, už kurį anuitantui buvo mokamas pensijų anuitetas, ilgio ir pan. Didžiausia suma, kuria buvo padidintas pensijų anuitetas buvo 12,36 euro (pensijų anuitetas padidėjo apie 3,7%). Mažiausia padidinimo suma – 0,03 euro, tačiau šiuo atveju pensijų anuitetas buvo įsigytas 2022 metų gruodžio pabaigoje, tad pensijų anuiteto mokėjimo laikotarpis buvo vos kelios dienos.

III. Pensijų anuitetų fondo turtas ir jo investavimas

Pensijų anuitetų fondo bendras turtas metų pabaigoje buvo 39,8 mln. eurų (**Lentelė 13**), t.y. buvo 58 proc. didesnis nei 2022 m. pabaigoje.

Lentelė 13. PAF turtas 2023 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Turto grupės pavadinimas	Suma
Skolos vertybiniai popieriai	6.924,84
Akcijų investiciniai fondai	30.335,37
Pinigai sąskaitose	871,96
Gautinos sumos iš PKB	1.123,42
<i>Pinigų rinkos priemonės</i>	
Iždo vekseliai	297,06
Terminuotieji indėliai	252,51
Iš viso	39.805,16

PAF turtas investuojamas vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ), Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo, Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos (toliau – Investavimo politika) bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių PAF turto investavimą, nuostatomis. PAF turtas yra paskirstytas tarp portfelių, kurie turi savo individualius tikslus ir investavimo strategiją.

2023 metais su Taryba buvo diskutuojama, ar pakilus rinkos palūkanoms reikėtų atnaujinti tikslinės investavimo grąžos dydį, kokie rodikliai galėtų būti naudojami, vertinant pensijų anuitetų indeksavimo tikslų adekvatumą. Priimtas bendras sutarimas, kad šiuo metu tikslinės investavimo grąžos dydis neturėtų būti keičiamas ir išlieka lygus 75 proc. Taryba nutarė, kad panaši diskusija ir vertinimas turėtų būti atliekami reguliariai.

2023 m. lapkričio mėnesį baigta diskusija su Taryba dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos (toliau – Investavimo politika) metinio peržiūrėjimo. Taryba rekomendavo kol kas Investavimo politikos nekeisti.

2023m. gruodžio 31 d. PAF portfelių bendra vertė buvo 38,6 mln. eurų (**Lentelė 14**).

Lentelė 14. Pensijų anuitetų fondo turto pasiskirstymas tarp portfelių 2023 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Portfelis	Vertė, eurai	Dalis PAF, proc.
Likvidumo portfelis	961,37	2,49
Garantinis portfelis	6 419,88	16,64
Augimo portfelis	31 203,72	80,87
PAF portfelių turtas iš viso*	38 584,97	100,0

** Neįskaičiuojant gautinų sumų*

PAF turtas buvo investuotas į pinigų rinkos priemones (Likvidumo portfelis, **Lentelė 15**), Europos Sąjungos šalių emitentų obligacijas (Garantinis portfelis, **Lentelė 16**) ir akcijų indeksus atkartojančius biržoje prekiaujamus fondus (toliau - ETF) (Augimo portfelis, **Lentelė 17**). Esant

panašioms alternatyvoms pirmenybė buvo teikiama ESG⁴ kriterijus atitinkančioms investicijoms. 2023 m. gruodžio 31 d. jos sudarė maždaug 43 proc. visų investicijų.

Augant pensijų anuitetų išmokų sumai, didesnė PAF turto dalis turi užtikrinti trumpalaikį likvidumą. Todėl 2023 m. dalis Likvidumo portfelio lėšų pradėta investuoti į pinigų rinkos priemones, kurių terminas iki 6 mėnesių (pagal Investavimo politiką Likvidumo portfelis turi užtikrinti šešių mėnesių pensijų anuitetų išmokėjimus).

Lentelė 15. Likvidumo portfelio sudėtis 2023 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje, %
Estijos išdo vekseliai 2024-03-28	297,06	30,9
Terminuotasis indėlis AS Citadele Lietuvos filialas 2024-04-04	252,51	26,3
Pinigai sąskaitoje	411,80	42,8
Iš viso	961,37	

Garantiniame portfelyje 2023 m. plėtėsi investicijų geografija, portfelį papildė kitų Europos Sąjungos šalių vyriausybės obligacijos.

Lentelė 16. Pensijų anuitetų fondo Garantinio portfelio sudėtis 2023 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje, %	Tvarumas pagal prospektą
LR VVP 0,3% 2032-02-12	1 755,91	27,35%	Ne
LR VVP 2,4% 2029-12-15	701,83	10,93%	Ne
SB Var% 2025-10-07	394,97	6,15%	Ne
Lithuania 0,5% 2050-07-28	389,8	6,07%	Ne
Ignitis 2% 2030-05-21	374,87	5,84%	Ne
Lithuania 2,125% 2032-06-01	243,35	3,79%	Ne
Latvenergo 4,952% 2029-02-22	208,47	3,25%	Taip
Latvia 3,875% 2033-07-12	201,92	3,15%	Ne
Estonia 4% 2032-10-12	201,42	3,14%	Ne
ATS 0,5% 2027-01-20	200,78	3,12%	Taip
Lithuania 0,5% 2029-06-19	199,06	3,10%	Ne
LR VVP 1,3% 2025-08-04	197,23	3,07%	Ne
Poland 4,25% 2043-02-14	195,66	3,05%	Ne
Luminor Bank 7,25% 2026-01-16	106,93	1,67%	Ne
Lithuania 4,125% 2028-04-25	102,23	1,59%	Ne
Latvia 3,875% 2027-03-25	102,04	1,59%	Ne
EPSO-G 3,117% 2027-06-08	101,77	1,59%	Taip
Latvenergo 2,42% 2027-05-05	101,60	1,58%	Taip
VIK 2,826% 2027-06-30	101,43	1,58%	Ne
VIK 0,65% 2025-03-08	100,53	1,57%	Ne

⁴ ESG – aplinkosaugos (E), socialinės atsakomybės (S) ir gerosios valdymo praktikos (G) kriterijai

Latvenergo 0,5% 2028-05-17	100,13	1,56%	Taip
Altum 0,443% 2026-10-08	100,10	1,56%	Ne
LR VVP 0% 2026-06-02	98,40	1,53%	Ne
LR VVP 0% 2028-03-03	94,26	1,47%	Ne
Pinigai sąskaitoje	45,16	0,7%	
Iš viso	6 419,88		

2023 metais Europos centrinis bankas tęsė pinigų politikos griežtinimą ir bazinės palūkanas padidino iki 4 proc., atitinkamai kilo ir ilgo termino skolos vertybinių popierių palūkanos. Tačiau metų pabaigoje pradėjo formuotis investuotojų lūkesčiai, kad greitai laiku ECB pradės mažinti palūkanas, todėl krito ir ilgalaikių skolos vertybinių popierių pajamingumas. Bendrai Garantinio portfelio pozicijų vidutinis metinis pajamingumas 2023 m. pakilo nuo 1,17 proc. metų pradžioje iki 2,03 proc. metų pabaigoje, t. y. tokią grąžą portfelis gaus kasmet, jei investicijos bus išlaikytos iki išpirkimo (pagal Garantinio portfelio investavimo strategiją, obligacijos laikomos iki išpirkimo). Portfelio finansinė trukmė metų pabaigoje buvo 7,12.

Lentelė 17. Pensijų anuitetų fondo Augimo portfelio sudėtis 2023 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje, %	Tvarus pagal prospektą
Xtrackers MSCI World ESG UCITS ETF 1C	4 958,46	15, 9%	Taip
iShares MSCI Europe SRI UCITS ETF EUR	3 866,95	12,4%	Taip
Xtrackers MSCI World Value Factor UCITS ETF 1C	3 633,02	11,6%	Ne
iShares Edge MSCI USA Value Factor UCITS ETF	3 560,76	11,4%	Ne
iShares MSCI World SRI UCITS ETF EUR	3 494,46	11,2%	Taip
SPDR S&P 500 ESG Leaders UCITS ETF (Acc)	2 774,65	8,9%	Taip
Vanguard S&P 500 UCITS ETF	2 716,98	8,7%	Ne
iShares Edge MSCI Europe VF UCITS ETF	1 607,13	5,2%	Ne
Xtrackers MSCI Japan ESG UCITS ETF 1C	755,98	2,4%	Taip
iShares Core MSCI Pacific ex-Japan UCITS ETF	595,38	1,9%	Ne
Xtrackers MSCI World Financials UCITS ETF 1C	533,06	1,7%	Ne
iShares MSCI EM ex-China UCITS ETF	500,84	1,6%	Ne
iShares Core MSCI EM IMI UCITS ETF (Acc)	499,07	1,6%	Ne
Xtrackers MSCI World Energy UCITS ETF 1C	486,58	1,6%	Ne
iShares S&P 500 Information Technology UCITS ETF	352,06	1,1%	Ne
Bulgaria 4,875% 2036-05-13	296,56	1,0%	Ne
Šiaulių bankas subord. obl. 10,75% 2033-06-22	253,57	0,8%	Ne
Pinigai sąskaitoje	318,21	1,0%	
Iš viso	31 203,72		

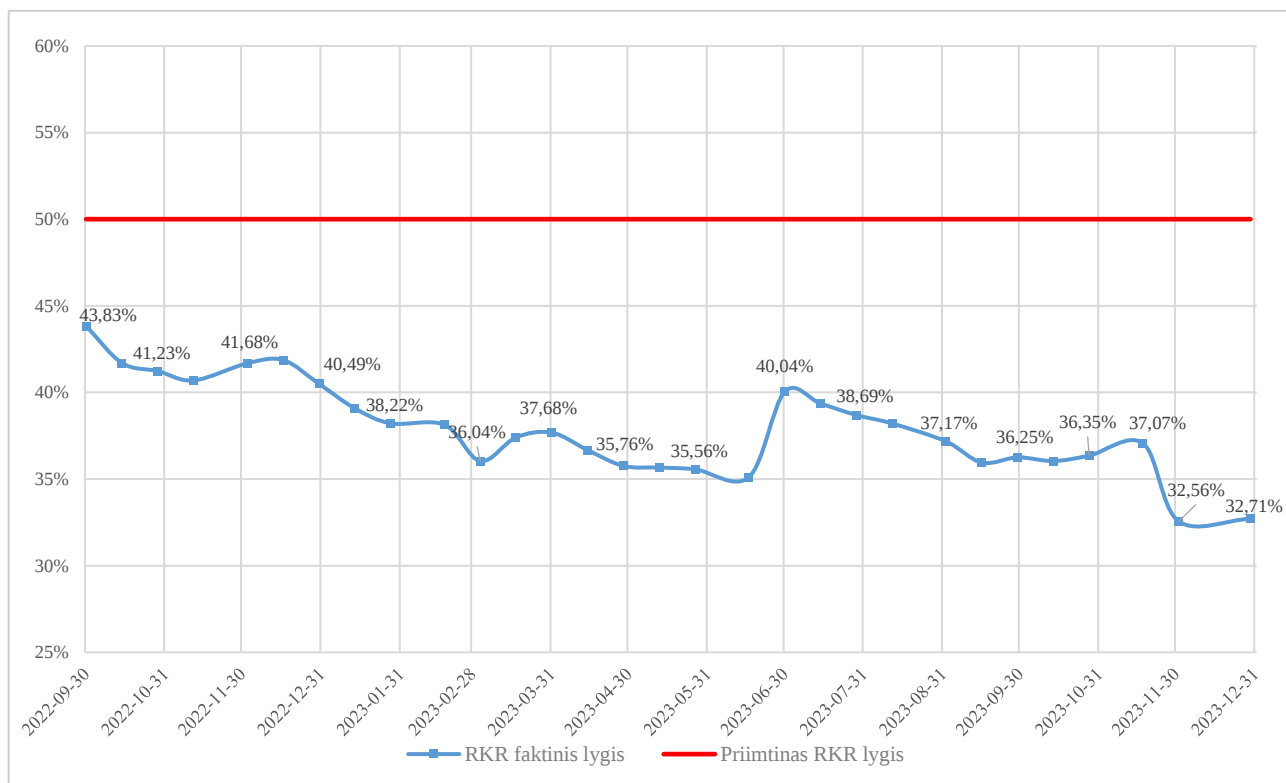
Augimo portfelio struktūra 2023 metais pasikeitė, portfelį papildžius keliomis didesnio pajamingumo obligacijomis. Šiaulių banko subordinuotas obligacijas planuojama laikyti bent jau iki 2028 m. birželio mėn., kada galimas išankstinis išpirkimas arba bus atnaujinta obligacijų mokama atkarpa, nes dabartinis šių obligacijų metinis pajamingumas (10,75 proc.) viršija lyginamojo indekso istorinę vidutinę metinę grąžą. Jei atnaujintos palūkanos nebeatitiks Augimo portfelio tikslų, obligacijos bus parduotos į Bulgarijos euroobligacijas investuota su didesniu nei 5 proc. metiniu pajamingumu trumpesniai laikui, tikintis, kad šaliai prisijungus prie euro zonos, ateityje šių obligacijų marža sumažės ir bus galima realizuoti papildomą pelną iš kainos pokyčio.

2023 m. Augimo portfelyje pelno nebuvo realizuota, per metus uždirbtas pelnas padengė 2022 metais patirtą nuostolį. Ankstesnių metų Augimo portfelio realizuotas pelnas (771 tūkst. eurų), pritarus Tarybai, 2023 metais buvo panaudotas garantuotoms 1 proc. palūkanoms dengti, ilgaamžiškumo rezervui formuoti ir pensijų anuitetams indeksuoti. Paskirstant pelną vadovautasi VSDF valdybos direktoriaus 2022 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. V-131 patvirtintu Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašu. Indeksavimui skirtas pelnas pensijų anuitetų gavėjams paskirstytas proporcingai vienkartinės įmokos dydžiui ir laikui, kurį ši suma buvo naudojama investavimo grąžai uždirbti. Už pelno dalį, skirtą indeksavimui, kiekvienam pensijų anuiteto gavėjui apskaičiuota pelno dalis eurai, kuria didinamas jam paskirtas pensijų anuitetas. Kiekvieno pensijų anuiteto padidėjimo suma apskaičiuojama, naudojant tas pačias prielaidas ir formules, kurios taikomos pensijų anuiteto dydžio apskaičiavimui. Apie pensijų anuitetų indeksavimą daugiau informacijos pateikta šios ataskaitos II skyriuje ir vyriausiojo aktuario 2023 metų ataskaitoje.

2023 metais iš investavimo veiklos uždirbta 3 664,89 tūkst. eurų apskaitinių pajamų, iš jų 3 528,76 tūkst. eurų – apskaitinis pelnas dėl vertybinių popierių tikrosios vertės padidėjimo, 116,99 tūkst. eurų – amortizacijos (apskaičiuotų palūkanų) pajamos, 17,55 tūkst. eurų – terminuotųjų indėlių ir einamosios sąskaitos palūkanų pajamos, 1,58 tūkst. eurų – pelnas iš ETF perleidimo. Investavimo veiklos sąnaudos buvo 76,44 tūkst. eurų, iš jų 24,45 tūkst. eurų dėl vertybinių popierių tikrosios vertės sumažėjimo, 6,22 tūkst. eurų – ETF perleidimo nuostoliai, 27,76 tūkst. eurų - vertybinių popierių saugojimo mokestis, o 18,02 tūkst. eurų – komisiniai finansiniams tarpininkams už pavedimų vykdymą ir sandorių sudarymą.

Valdant investavimo riziką 2022 metais investavimo limitų ir apribojimų sąrašą papildęs rizikos kapitalo (angl. *Value at Risk*, VaR) rodiklis, įvertinantis didžiausią galimą turto vertės sumažėjimo arba nuostolių sumą per vienerius metus, atsižvelgiant į įvykius, įvykstančius dažniau nei kartą per 100 metų, apibrėžia PAF investavimo rizikos apetitą. Naudojant istorinius duomenis įvertinta, koks rizikos lygis (rizikos kapitalo santykis su Augimo portfeliu) yra priimtinas, t. y. kokio dydžio nuostoliai gali būti padengti per trumpesnę nei 5 metų laikotarpį. Kas savaitę skaičiuojamas rizikos lygio rodiklis yra ženkliai žemiau nustatyto priimtino rizikos lygio (**Grafikas 3**). Ir nors 2023 metų rizikos kapitalo rodiklio kitimo istorijoje pastebimi nuolydžio lūžio taškai, sietini su birželio 30 d. įvykusi rizikos kapitalo skaičiavimo modelio pakeitimu dėl Augimo portfelį papildžiusios naujos turto klasės, bei su lapkričio 30 d. įvykusi rodiklio skaičiavimo modelio atnaujinimu Bloomberg platformoje, bendroje rizikos kapitalo rodiklio kitimo istorijoje pastebima nuo rodiklio skaičiavimo pradžios išlikusi mažėjimo kryptis. Tai rodo, kad PAF investavimo rizika yra mažėjanti ir ženkliai žemiau nustatyto priimtino rizikos lygio.

Grafikas 3. Pensijų anuitetų fondo rizikos kapitalo rodiklis, proc.

IV. Techniniai atidėjiniai

PAF, atsižvelgdamas į visus įsipareigojimus pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo, sudaro šiuos techninius atidėjinius (toliau – TA):

1. Pensijų anuitetų padengimo;
2. Numatomų išmokėjimų;
3. Vienkartinių įmokų grąžinimo.

PAF įsipareigojimais, įtraukti sudarant vieną TA, nėra įtraukiami sudarant kitą TA. TA sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nė vienas TA negali būti neigiamas. Reikšmingiausias PAF techninis atidėjinys yra Pensijų anuitetų padengimo TA, nes Numatomų išmokėjimų TA yra sudaromas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs, yra aiškiai apibrėžtas ir santykinai mažas, o Vienkartinių įmokų grąžinimo TA sudaromas santykinai trumpam laikui PAF uždirbto pelno daliai, numatyta išmokėti vienkartinėmis išmokomis ir paskirstyti pensijų anuitetų gavėjams, kol paskirstytas pelnas bus faktiškai išmokėtas.

Pensijų anuitetų padengimo TA, skirtas numatomiems pensijų anuitetų išmokėjimams, kurių mokėjimo terminas dar nėra suėjęs ir apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas.

Sudarant pensijų anuitetų padengimo TA yra atsižvelgiama į PAF gaunamus vienkartinius atskaitymus pensijų anuitetų administravimo ir valdymo išlaidoms padengti (toliau – Administravimo mokestis), kurie yra išdėliojami tolygiai visam numatomam pensijų anuitetų galiojimo laikotarpiui ir daroma prielaida, kad trūkstama dalis yra dengiama paskolomis, taip kaip numatyta PKĮ.

Pagrindinės prielaidos, naudojamos Pensijų anuitetų padengimo TA apskaičiavimui:

1. Turto valdymo mokestis (0,20%) – prielaida apie būsimas metines turto valdymo sąnaudas (vertybinių popierių saugojimo mokestis, sandorių sudarymo mokesčiai ir pan.), skaičiuojama nuo vidutinės valdomo turto vertės. Prielaida atitinka planuojamas turto valdymo sąnaudas;
2. Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų palūkanų norma (1,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža, skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 1 proc.
3. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža atidėjimo laikotarpiu (iki 85-ojo gimtadienio), skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 0 proc.
4. Mirtingumo lentelė naudojama ta pati kaip ir pensijų anuitetų dydžių apskaičiavimui.

Pensijų anuitetų padengimo TA skaičiuojamas kiekvienam galiojančiam sprendimui atskirai ir dar nepriimtiems sprendimams, kuriems jau yra pateiktas prašymas pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos išmokėjimo. Sudarius pensijų anuitetų padengimo TA, yra vertinamas jo pakankamumas lyginant jį su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte, kuri yra apskaičiuojama naudojant naujausias turimas mirtingumo (atsižvelgiant į anuitetų gavėjų lytį) ir tikėtiną investicinę grąžos prielaidas.

Nustatant tikėtiną investicinę grąžą yra atsižvelgiama į turto, dengiančio TA, būklę bei investavimo strategiją. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo TA yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo TA padidinamas suma, kurios nepakanka pensijų anuitetų padengimo TA.

Lentelė 18. Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2023 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinys	Numatomų išmokėjimų techninis atidėjinys	Vienkartinių įmokų grąžinimo techninis atidėjinys
Standartinis pensijų anuitetas	9.371.248,90	980,01	0,00
Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	27.799.181,51	66.358,36	0,00
Atidėtasis pensijų anuitetas	742.397,68	0,00	0,00
Iš viso	37.912.828,09	67.338,37	0,00

Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2023 m. gruodžio 31 d. yra padengti turtu 104,8%.

Detali informacija apie techninius atidėjinius ir jų padengimą turtu pateikta vyriausiojo aktuario 2024 metų ataskaitoje.

V. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos administravimo ir valdymo sąnaudos

Pensijų anuitetų skyrimą ir mokėjimą organizuoja bei Pensijų anuitetų fondą valdo VSDF valdybos Pensijų anuitetų skyrius. Siekiant efektyviai naudoti PAF valdymo ir administravimo sąnaudoms (toliau – Sąnaudos) padengti gaunamą Administravimo mokestį, 2023 m. pabaigoje šiame skyriuje pilnu arba daliniu etatu dirbo 6 darbuotojai ir buvo užimta 4,25 etato (**Lentelė 19**).

Lentelė 19. Darbuotojai, tiesiogiai dalyvaujantys pensijų anuitetų mokėjimo veikloje 2023 m. gruodžio 31 d.

Pareigos, veiklos sritis	Etatų sk.
Vedėjas – vyriausiasis investavimo specialistas	1
Patarėjas – vyriausiasis aktuaras	1
Aktuaras	0,5
Produkto vystymo specialistas	1
Mokėjimo specialistas	0,25
Rizikos analitikas	0,5
Iš viso etatų	4,25

Pensijų anuitetų mokėjimo veikloje kaip patariamasis ir priežiūros organas dalyvauja Taryba, kurią sudaro penki nariai, kuriems yra mokamas atlygis, neviršijantis vidutinio šalies darbo užmokesčio, taikomo apdraustųjų asmenų atitinkamų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (toliau – VDU). 2023 metai VDU buvo 1684,90 Eur.

2023 m. Sąnaudos buvo 419,47 tūkst. eurų. Sąnaudos yra skirstomos į tiesiogines ir netiesiogines. Tiesioginės sąnaudos – tai darbo užmokestis, įskaitant darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių ir kitos išlaidos ir Tarybos narių atlygis bei transporto išlaidų kompensavimas.

Bendrai tiesioginės sąnaudos 2023 m. buvo 308,44 tūkst. eurų, iš jų: Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų (darbdavio) ir kitos sąnaudos – 213,34 tūkst. eurų, Tarybos – 95,1 tūkst. eurų. Šios sąnaudos sudaro didžiąją Sąnaudų dalį (74 proc.).

Netiesioginės sąnaudos 2023 m. buvo 111,03 tūkst. eurų (26 proc. visų sąnaudų). Netiesioginių sąnaudų didžioji dalis – programinės įrangos, kuri naudojama pensijų anuitetų skyrimui ir mokėjimui, amortizacijos sąnaudos – 68,5 tūkst. eurų. Reikšmingą netiesioginių sąnaudų dalį, daugiau kaip 23 proc., sudaro Bloomberg terminalo naudojimo licencija, kuri reikalinga investavimo veiklai.

Detalesnė informacija apie pensijų anuitetų mokėjimo veiklos pajamas ir išlaidas pateikta Pensijų anuitetų fondo 2023 m. metiniame ataskaitų rinkinyje.

Pensijų kaupimo įstatymas numato, jei Administravimo mokesčio nepakanka Sąnaudoms padengti, pensijų anuitetų mokėtojas gali kreiptis į Finansų ministeriją dėl paskolos.

Iki 2023 m. pabaigos buvo gautos trys paskolos. Pirmoji yra 2020 m. liepos 16 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 801 pensijų anuitetų mokėtojui Finansų ministerijos suteikta 136,1 tūkst. eurų paskola iki 10 metų laikotarpiui už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos grąžinimo pradžią 2028 m. liepos 10 d. Antroji - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. 974 „Dėl valstybės perskolinamos paskolos suteikimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ pensijų anuitetų mokėtojui Finansų ministerijos suteikta 108 tūkst. eurų paskola už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos

grąžinimą iki 2026 m. gruodžio 1 d. Trečioji - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gegužės 17 d. nutarimu Nr. 373 „Dėl valstybės perskolinamos paskolos suteikimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ pensijų anuitetų mokėtojui Finansų ministerijos suteikta 147 tūkst. eurų paskola už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos grąžinimą iki 2028 m. gegužės 26 d. Iš viso pensijų anuitetų veiklai finansuoti iš Finansų ministerijos gauta 344,1 tūkst. eurų paskolų, iš jų 100 tūkst. eurų gauti 2023 m. Skolintų lėšų panaudojimo informacija pateikta lentelėje žemiau (**Lentelė 20**). Dalis 2023 m. gautos paskolos bus panaudota 2024 metų pradžioje, kai numatomas labai mažas naujų pensijų anuitetų įsigijimo srautas, nes pirmaisiais mėnesiais dėl ilginamo senatvės pensinio amžiaus nė vienas pensijų fondų dalyvis nesukanka senatvės pensijos amžių.

Lentelė 20. Valdymo ir administravimo išlaidų finansavimas 2023 m., tūkst. eurų⁵

	Planas	Faktas	Skirtumas, proc.
Pensijų anuitetų įmokos	14 561,6	12 907,35	-11,4%
Administravimo mokestis (2,5%)	364,0	322,68	-11,4%
Valdymo administravimo išlaidos	-537,0	-424,36	-21,0%
Naujos paskolos	148,5	100,0	-32,7%
Paskolos iš viso	392,6	344,10	-12,4%

Daugiau statistinės informacijos ir detalesnės pensijų anuitetų mokėjimo veiklos analizės rezultatų pateikta Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2023 metų ataskaitoje.

⁵ Lyginant su patvirtintu biudžetu naudojamas pinigų srautų metodas

Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 m. planas
Priemonės ir užduotys, skirtos pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginių tikslų įgyvendinimui

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
I TIKSLAS. DIDINTI KLIENTŲ PASITENKINIMĄ APTARNAVIMU, GERINTI TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KOKYBĘ				
1 uždavinys. Skatinti potencialius pensijų anuitetų gavėjus rinktis įsigyti pensijų anuitetą (ne palikti pinigų pensijų fonde), suprasti pensijų anuitetų teikiamą naudą				
1.1.	Parengus pensijų anuitetų komunikacijos planą 2023 metams, vykdyti potencialių pensijų anuitetų gavėjų edukaciją.	Parengtas pensijų anuitetų komunikacijos planas	2023-03-31	Įvykdyta. Pensijų anuitetų komunikacijos planas 2023 m. vasario mėn. pristatytas Pensijų anuitetų fondo tarybai, kuri jam pritarė. Platinami pranešimai žiniasklaidai, skelbiami įrašai Facebook socialiniame tinkle, teikiami komentarai, "Sodros" atstovai dalyvauja radijo ir TV laidose - informuojama, kaip įsigyti pensijų anuitetą, kokia pensijų anuiteto įsigijimo nauda, Pensijų anuitetų fondo veiklos statistika. Per IV ketvirtį kas mėnesį publikuoti edukaciniai pranešimai „Sodros“ socialiniuose tinkluose Facebook ir LinkedIn.
		Pensijų anuitetą per 2023 metus įsigijo ne mažiau kaip 900 pensijų fondų dalyvių	2023-12-31	Įvykdyta iš dalies. Per 2023 m. pensijų anuitetą įsigijo 877 asmenys. Priežastys: neigiami pensijų fondų rezultatai 2022 m. sumažino potencialių pensijų anuitetų gavėjų skaičių. Įvertinus duomenis apie sukauptą turtą, kuriuos PKB pateikė 2023 m. vasario

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
				28 d. būsenai, iš naujo suskaičiuotos prognozės, pagal atnaujintas prognozes 2023 metais naujų anuitantų turėjo būti apie 847.
1.2.	Peržiūrėti ir atnaujinti informaciją apie pensijų anuitetus (internetu svetainė, lankstinukas, asmeninė gyventojų paskyra), kad potencialūs pensijų anuitetų gavėjai gautų aktualią ir naudingą informaciją	Atnaujinta informacija „Sodros“ svetainėje ir lankstinukuose apie pensijų anuitetus	2023-12-31	Įvykdyta iš dalies. Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimų dėl pensijų anuitetų 2023 m. nebuvo priimta, nebuvo aktualu atnaujinti ir informacijos klientams. Tikimasi, kad PKĮ pakeitimai bus priimti 2024 m. Programinės įrangos sukūrimo užsakymas pateiktas, tačiau atsižvelgus į darbų eilę jis bus įvykdytas 2024 m. Siūloma šios priemonės įvykdymo datą perkelti į 2024 m. I pusm.
		Sukurta programinė įranga, kad asmeninėje gyventojų paskyroje „Sodros“ interneto svetainėje automatiškai būtų pateikiama informacija apie jo vardą į pensijų kaupimą „Sodros“ pervestų lėšų sumą	2023-06-30	
1.3.	Aktyviai informuoti tikslinę grupę (priešpensinio amžiaus pensijų fondų dalyvius) apie pensijų anuitetus ir jų įsigijimą	Sukurta sistema tikslinės grupės (priešpensinio amžiaus pensijų fondų dalyviai) informavimui apie pensijų anuitetus ir jų įsigijimą	2023-06-30	Įvykdyta. Parengta informacinė medžiaga priešpensinio amžiaus pensijų fondų dalyviams apie pensijų išmokas ir kaip įsigyti pensijų anuitetą. Su Informacinės sistemos plėtros skyriaus specialistų pagalba sukurtas filtras iš Valdymo informacinės sistemos kartą per mėnesį ištraukti reikalingus asmenų sąrašus (tik identifikatorius), pagal kuriuos būtų išsiųstos žinutės į EGAS rankiniu būdu.
		Įdiegta programinė įranga asmenų išrinkimui ir automatiniam pranešimų siuntimui	2023-06-30	
II TIKSLAS. DIDINTI DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJĄ IR ĮSITRAUKIMĄ				
2 uždavinys. Sukurti aplinką, skatinančią darbuotojus tobulėti ir kelti kvalifikaciją				
2.1.	Įdiegti kvalifikacijos kėlimo sistemą, kuri	Sukurta pilotinė darbuotojų kvalifikacijos kėlimo	2023-03-31	Įvykdyta. Pagal Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
	skatintų darbuotojus kelti profesinę kvalifikaciją	stebėjimo (vertinimo) sistema Pensijų anuitetų skyriuje		kvalifikacijos kėlimo vertinimo tvarkos aprašo nustatytą tvarką skyriaus darbuotojai kaups informaciją apie savo kvalifikacijos kėlimą, o kitų metų pradžioje metinio pokalbio su tiesioginiu vadovu metu kvalifikacijos kėlimas bus įvertintas, atsižvelgus į jam skirtą laiką.
III tikslas. Racionaliai naudoti išteklius/ Optimaliai naudoti išteklius				
3 uždavinys. Modernizuoti IT platformą (Nauji bėgiai)				
3.1.	Įgyvendinti Pensijų anuitetų modulį			
3.1.1.	Įgyvendinti pensijų anuitetų skyrimo ir indeksavimo modulį	Parengta Pensijų anuitetų modulio funkcinė specifikacija	2023-06-30	Įvykdyta. Įvykdyta iš dalies. PAS perėmė šios priemonės vykdymą iš Informacinės sistemos kokybės ir saugos skyriaus. Priemonės vykdymas toliau pereina į projektą. Pensijų anuitetų modulio funkcinė specifikacija parengta. Laukiama grafinės sąsajos kūrimo rezultatų, pagal kuriuos bus kuriami ir kiti moduliai, tame tarpe ir PA. Darbai bus tęsiami projekto apimtyje.
		Pateiktas pensijų anuitetų skyrimo ir indeksavimo modulio programinės įrangos užsakymas Informacinės sistemos plėtros skyriui ir rangovų vertinimui	2023-09-30	
Kiti darbai:				
1.	Atlikti naujų pensijų anuitetų poreikio galimybių studiją	Atsižvelgus į atliktą galimybių studiją parengtos išvados dėl naujų pensijų anuitetų poreikio	2023-09-30	Neteko aktualumo. Kol nėra PKĮ pakeitimų, kurie leistų kurti naujus pensijų anuitetus, nėra prasmės skirti laiką šiai priemonei. Darbuotojui, kuris buvo atsakingas už šios galimybių studijos parengimą, suformuluota nauja užduotis, susijusi su naujų mirtingumo modelių pritaikymu.

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
2.	Parengti pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tęstinumo planą	Parengtas pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tęstinumo planas	2023-12-31	Įvykdyta. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tęstinumo planas parengtas ir pristatytas Pensijų anuitetų fondo tarybai. (2023-12-22 (Nr. 85-728)).
3.	Papildyti savo rizikos įvertinimo procesą, įtraukiant tvarumo rizikos poveikio analizę	Atliktas savo rizikos įvertinimas, įtraukiant tvarumo rizikos poveikio analizę	2023-12-31	Įvykdyta. Savo rizikos įvertinimo rezultatai aptarti su Pensijų anuitetų fondo taryba (pritarė) ir įtraukti į Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos planą 2024 metams, kuris patvirtintas direktoriaus 2023-12-21 įsakymu Nr. V-513
4.	Atlikti pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo funkcijos įvertinimą	Atsižvelgus į atliktą pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo funkcijos įvertinimą parengtos išvados dėl rizikos valdymo funkcijos gerinimo	2023-03-31	Įvykdyta. Atlikta analizė, išvados ir pasiūlymai pristatyti Pensijų anuitetų fondo tarybos posėdyje 2023 m. kovo mėn., ataskaita pateikta kuruojančiam direktoriaus pavaduotojui.

METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 metų ataskaitos patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-03-27 Nr. V-110
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Kęstutis Čereška, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-03-27 08:09:56 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymeje nurodytas laikas	2024-03-27 08:10:15 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, LT
Sertifikato galiojimo laikas	Galioja nuo 2023-11-03 iki 2027-11-02
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	Registravimo metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ sertifikatą, sertifikatas galioja nuo 2021-10-12 iki 2024-10-11
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	SODRA DVS
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	–
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-06-20 atspausdino Edita Gutauskaitė
Paieškos nuoroda	2024-R95-T-32711
Papildomi metaduomenys	–